

Mehiläishoitotuki CAP-rahoituskausi 2026

CAP-kooste 2/2026

Omia emoja
pienellä vaivalla

Ihanneyhteiskunta
pölytyspalveluun

Pesäkaupan
perusteet

ISSN 0783-3377 (painettu)

ISSN 2490-1709 (verkkojulkaisu)

Julkaisija:

Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML ry
Finlands Biodlares Förbund FBF rf

Toimisto:

Ullanlinnankatu 1 A 3
00130 HELSINKI
010 387 4770, 044 306 3200
sml@hunaja.net
hunaja.net

Puheenjohtaja

Rami Heikkilä, 050 511 6908
rami.heikkila@hunaja.net

Toiminnanjohtaja, päätoimittaja

Susanna Eloranta, 044 506 3200
susanna.eloranta@hunaja.net

Viestintäasiantuntija, toimitussihteeri

Virpi Aaltonen, 050 382 2428
virpi.aaltonen@hunaja.net

Tutkimusasiantuntija

Anneli Salonen, 050 470 6411
anneli.salonen@hunaja.net

Mehiläishoidon neuvoja

Pertti Harmaala, 050 303 0890
pertti.harmaala@hunaja.net

Taitto

Hanna Hauta-aho / Hanna Hau Oy

Lehti ilmestyy 5 kertaa vuonna 2026
Tilaushinta 90 €

Seuraavan lehden materiaalit ja
ilmoitukset viimeistään 18.5.
Lehti ilmestyy viikolla 26.

Ilmoitushinnat löydät
nettisivuiltamme: hunaja.net/
mehilaistarhaus/mehilainen-lehti-ja-
muut-painotuotteet/mehilainen-lehti/

Jäsensivut:

hunaja.net/liitto/kirjautu-jasensivulle

Etu- ja takakannen kuvat: Virpi Aaltonen

Painopaikka:

PunaMusta, Tampere 2026

EMON MERKITSEMISVÄRIT

Miten lapset ja nuoret saisi innostumaan mehiläishoidosta? Neljä nuorta tarhaajaa kertoo, mikä heidät sai aloittamaan tarhauksen ja jatkamaan sitä – jopa sivutoimiseksi ammatiksi asti, sivulla 4.

Kevät on tullut, ja pian on taas aika tarkkailla, että mehiläiset pysyvät kotipesässä. Tutustu parveilunestovinkkeihin ja parveilua vähentäviin hoitotekniikoihin sivulla 7.

Lajihunajapäivässä Lepaalla tutustuttiin lajihunajiin ja yhdisteltiin niitä erilaisiin juustoihin. Poimi omat suosikkiparisi juustojen ja hunajien yhdistelmistä sivulta 29.

SISÄLTÖ

- 3 Uusin silmin
- 4 Lennosta
- 5 Kaksi ratasta, yksi suunta: kohti vähenevää varroan-
torjuntatarvetta
- 6 Oho, nyt on jo kevät!
- 8 Laajennusten kautta tasapainoon
- 10 Kevätpäivät – onnistunut resepti
- 12 Ihastuttava pakkaus katselmus
- 13 Strategiaillassa katsottiin
rohkeasti vuoteen 2035
- 14 Tuottajakysely kertoo
tarhauskäytännöistä ja niiden
muutoksista
- 16 Teoria – jalostus – rohkeus
Yhteiselämää varroan kanssa
- 17 Vastaathan talvitappiokyselyyn
netissä
- 18 Omia emoja pienellä vaivalla
- 20 Mjölksyrabakterier i honung:
En naturlig mikrobiell symbios
med potential
- 22 Paljastavatko spektriset
sormenjäljet hunajahuujauksia?
- 23 Viherpesudirektiivi: Pakkausten
ympäristövaihteet kyettävä
todentamaan
- 24 Mehiläispesäkaupan ABC
- 25 Nuorisoverkoston kokoaminen
polkaistiin käyntiin nuorisoihalla
- 26 Millainen on ihanneyhteiskunta
pölytyspalveluun?
- 27 Kiinnostaako uusi tarhapaikka?
- 28 Lepaalla tutustuttiin lajihunajien
maailmaan
- 28 Kouluttajat urakoivat
oppimateriaaleja
- 29 Kukkakedolta juustotarjottimelle
- 30 Korpiaho laajentaa ja
monipuolistaa palveluitaan
- 31 Ilmoituksia

AUKKEAMAN KUVAT: VIRPI AALTONEN, MIRO KULMALA, PERTTI HARMAALA JA ANNELI SALONEN.

Strategiaillassa katsottiin rohkeasti vuoteen 2035

Yhteinen tilannekuva mehiläisalan haasteista ja niiden ratkaisusta kirkastui Kevätpäivien yhteydessä järjestetyssä strategiaillassa Lahdessa.

Suomen Mehiläishoitajain Liiton strategiailta kokosi Lahteen 25 osallistujaa 16 eri paikallisyhdistyksestä. Tilaisuuteen kutsuttiin kaksi edustajaa kustakin yhdistyksestä sekä liiton johtokunta, jotta keskusteluihin saatiin mahdollisimman kattava näkökulma alan tilanteesta.

Illan tavoitteena oli tunnistaa alan suurimmat tulevaisuuden haasteet ja löytää niihin konkreettisia, pitkän aikavälin ratkaisuja. Keskustelut osoittivat, että ala on suuren muutoksen keskellä – mutta myös täynnä halua rakentaa tulevaisuutta yhdessä. Keskustelu oli vilkasta, ja ryhmätyöt tuottivat selkeän yhteisen viestin: mehiläishoito tarvitsee tulevina vuosina suunnan, joka yhdistää osaamisen, näkyvyyden ja kestävät toimintatavat.

Huolenaiheita ilmastonmuutos, taudit ja tuholaiset

Illan aikana muodostui selkeä kuva siitä, mitkä asiat tarhaajia kaikkialla Suomessa tällä hetkellä huolettavat. Yksi eniten puhuttaneista teemoista oli muuttuva ilmasto ja sen tuomat riskit. Sään ennustettavuus on heikentynyt, talvet ovat ailahtelevia ja kasvukaudet epätasaisia. Tämä näkyy suoraan satovaihteluina ja mehiläisten hyvinvoinnin haasteina. Ilmastonmuutos ääri-ilmiöineen koettiin uhkaksi, joka ulottuu pitkälle tulevaisuuteen ja joka pakottaa alan uudistumaan voimakkaammin kuin koskaan aiemmin.

Yhtä lailla otettiin esiin lisääntyvä tautipaine. Varroan ohella keskusteltiin paljon uusien tuontitautien ja tuholaisen uhasta, kuten Tropilaelaps-punkista, pienestä pesäkuoriaisesta ja aasianherhiläisestä. Kansainvälisen liikkuvuuden kasvu ja esimerkiksi ulkomaisten emojen laitton tuonti Suomeen nähdään riskeinä, jotka voivat lyhyessä ajassa muuttaa koko alan toimintaympäristöä. Tarve vahvistaa varautumista ja jalostusosaamista nousi keskusteluissa vahvasti esiin.

Ikääntyminen ja taloudelliset haasteet huolettavat

Huolta herätti myös alan ikääntyminen ja jäsenmäärän lasku. Monessa paikallisyhdistyksessä on jo käsillä tilanne, jossa aktiivisia toimijoita on vähän ja tehtävät kasaantuvat samoille ihmisille. Uusien tarhaajien tavoittaminen koettiin yhdeksi tulevaisuuden kohtalonkysymyksistä. Keskusteluissa korostettiin tarvetta rakentaa selkeitä kasvupolkuja ensimmäisistä

harrastajakokemuksista kohti ammattimaista tarhausta, ja liitolta toivottiin konkreettisia paketteja tukemaan tätä kehitystä.

Myös taloudelliset haasteet nousivat esiin. Kotimaisen hunajan hintaan kohdistuu paineita, ja halpa tai jopa väärinennetty tuontihunaja heikentää markkinan uskottavuutta. Taloudelliset realiteetit ovat monelle tarhaajalle kovia: investointitarpeet kasvavat, mutta tuotot eivät aina seuraa mukana. Alalle toivottiinkin selkeämpää yhteiskunnallista tukea ja ymmärrystä alan merkityksestä.

Toiveena lisää julkisuutta ja some-näkyvyyttä

Arvostus ja näkyvyys nousivat niin ikään ryhmien puheissa keskeiseen rooliin. Ala koetaan tärkeäksi, mutta usein julkisuudessa näkymättömäksi. Tieto mehiläishoidon vaikutuksista pölytykseen ja ruokaturvaan ei vielä tavoita kuluttajia eikä päättäjiä siinä laajuudessa, jonka tarhaajat näkevät tarpeellisena. Samalla myös alan sisäinen viestintä kaipaa vahvistamista, jotta etenkin tarhaajien lainsäädännölliset velvollisuudet ja vastuut olisivat kaikille selkeitä.

Viestinnässä osallistajat korostivat sosiaalisen median merkitystä koko alan elinvoiman kannalta. Some nähtiin välttämättömänä väylänä tavoittaa kuluttajat, ohjata julkista keskustelua ja lisätä alan näkyvyyttä päättäjien suuntaan. Yhtä tärkeänä pidettiin sitä, että somen avulla voidaan puhutella uusia ja potentiaalisia tarhaajia tavalla, joka ei onnistu perinteisin keinoin. Liiton viestinnältä odotetaan vahvempaa ja tavoitteellisempaa otetta sosiaalisen median hyödyntämiseen, jotta alan keskeiset viestit tavoittavat kaikki tärkeät kohderyhmät.

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa vie eteenpäin

Illan keskusteluissa sivuttiin useaan otteeseen myös yhteistyön merkitystä. Tarhaajat muistuttivat, että alan kehittäminen hyötyy laajoista kumppanuuksista viljelijöiden, tutkijoiden, ympäristötoimijoiden ja viranomaisten kanssa.

Strategiailta oli vahva osoitus siitä, että mehiläisalan toimijoilla on yhteinen tahtotila etsiä ratkaisuja. Osallistujien näkemysten pohjalta liiton strategiatyö jatkuu seuraavaan vaiheeseen, jossa havaintoja jalostetaan kohti selkeitä tavoitteita ja konkreettisia toimia. Suunta on nyt yhteinen – ja työ jatkuu. ●

TEKSTI SUSANNA ELORANTA, KUVA PERTTI HARMAALA

Hei nuori tarhaaja, miten tarhausurasi alkoi ja mitä tarhoille nyt kuuluu?

EMIL BACKSTRÖM, 18 vuotta, 9 pesää Vantaalla

Aloin tarhata yhdessä mummon kanssa vuonna 2019, jolloin menimme yhdessä peruskurssille. Minua kiinnostivat mehiläiset ja niiden vaikutus pölytyksen kautta luontoon. Hunajan linkous oli hieno elämys kesän lopussa, se innosti jatkamaan tarhausta. Tykkään myös käydä myyntitapahtumissa. Meillä lähti 9 pesää talvelle, ja vaikuttaa, että kaikki

selvisivät. Meillä on kuollut koko tarhausajanani vain yksi pesä talvella, todennäköisesti siksi, että se oli talveutettaessa liian heikko.

Mehiläiset ovat lentäneet kyllä, mutta tarkastuskäynnillä viikko sitten vaikutti siltä, että puhdistuslentoja ei vielä ollut tehty. Nyt varmaan jo on. Yleensä puhdistuslennot tapahtuvat meilläpäin maaliskuun puolivälin tienoilla. Seuraavaksi puhdistellaan pesien pohjia huhtikuun puolella.

Ensi kesänä pyrimme pitämään pesämäärän samana. Minulla olisi myös mahdollisuus saada pesiä katolle Helsingin keskustaan ja se kiinnostaa, mutta en tiedä vielä, tartunko tarjoukseen.

MIRO KULMALA, 23, noin 80 pesää Hämeenkyrössä

Luin netistä artikkelin mehiläisistä, ja se herätti kiinnostukseni mehiläishoittoon. Kävin peruskurssin yhdessä isäni kanssa 11-vuotiaana talvella 2013–2014, ja hankimme ensimmäiset pesät samana keväänä. Jatkoin tarhausta, koska mehiläishoito oli kiinnostavaa ja siitä sai hyvin lisätienestettä.

Nyt talvelle lähti suunnitellen 80 pesää, ja näyttäisi, että talvi on sujunut hyvin. Yleensä talvitappioni ovat olleet noin 5 prosenttia. Tappioita ovat aiheuttaneet niin varroa, tikat, hiiret ja linnut kuin emo-ongelmat. Joskus vahva pesä on myös kuluttanut enemmän ruokaa kuin oletin. Lähes kaikki pesät ovat nyt käyneet puhdistuslennolla. Pesäkierrökselle olen menossa ensi viikolla, kun sää näyttäisi olevan hyvä.

Todennäköisesti kasvaton hiukan tarhausta ensi kesänä. Se on minulle sivutoiminen elinkeino. Tarhaus on kuulunut elämäni melkein niin kauan kuin muistan, en osaisi kuvitella elämää ilman mehiläisiä. Mehiläishoito sitoo jonkin verran, mutta minulla on perheessäni varahoitajia, joihin voin tarvittaessa turvautua.

ELINA, 17, JA ANNI, 19, JOKIPII, 3 pesää kotipihassa Laihialla

Aloimme tarhata mehiläisiä vuonna 2020. Sitä ennen meillä oli kokeneemman tarhaajan pesä pihassamme, ja hän opetti meille mehiläisten hoitoa. Aloitimme tarhaamisen, koska se vaikutti meistä mielenkiintoiselta ja halusimme lähipelloille pölyttäjiä. Jatkamaan meitä innosti oman hunajan saaminen ja rento, mutta mielenkiintoinen harrastus.

Viime syksynä meillä lähti 3 yhteiskuntaa talvelle, ja kaikki selvisivät ilman suurempia tappioita. Emme ole ihan varmoja puhdistuslennosta vielä, koska lunta on niin vähän eikä maassa näy oikein selkeästi mitään merkkejä siitä.

OLLI HOVATON

Pesätuki nousee 28 euroon, haku päättyy jo 9.6.

Pesätuki nousee tänä vuonna 25 eurosta 28 euroon pesältä. Liitto on pyrkinyt pitkäjänteisesti vaikuttamaan pesätuen määrään, ja työ on tuottanut ilahduttavasti tulosta.

Tuen haku päättyy tänä vuonna jo 9.6. eli noin viikkoa aiemmin kuin edellisinä vuosina. Haun päättymistä aikaistettiin, jotta se loppuisi samaan aikaan kuin peltotukien haku. Hakemukset on todella tärkeää tehdä ajoissa, sillä myöhässä tulleita ei oteta huomioon tukihaussa.

Haku avautuu toukokuun alussa, ja sen avautumisesta tiedotetaan Ruokaviraston sivuilla ja liiton tarhaajatiedotteessa. Hakulomakkeeseen ei ole tullut muutoksia viime vuoteen verrattuna. On kuitenkin todella tärkeää, että pitopaikkaluettelo ja pitopaikkojen pesämäärä on päivitetty ja liitetty hakemukseen. Kun liitteet ovat kerralla kunnossa, hakemusten käsittely elinvoimakseksessa on merkittävästi helpompaa.

SML järjestää pesäkohtaisen tuen hausta ja pitopaikkarekisterin päivityksestä webinaarin 27.4. Tervetuloa kuulolle!

Savo-Karjalan Luomutoimijaksi tarhaaja Katariina Hynninen

Savo-Karjalan Luomuyhdistys nimesi vuoden Luomutoimijaksi Katariinan Luomutilan Ilomantsin Sonkajasta. Katariina Hynnisen monipuolisella, luonnon monimuotoisuutta edistävällä pientilalla kasvatetaan tärkeitä alkuperäisrotuja – kyyttökarjaa ja kainuunharmaslampaista – ja tarhataan luomumehiläisiä. Tilalla tuotetaan luomulihaa ja -hunajaa sekä jatkojalosteita. SML onnittelee tunnustuksesta!

VIRPI AALTONEN

Muista maailman mehiläispäivä!

Maailman mehiläispäivää vietetään taas 20. toukokuuta. Liitto kannustaa kaikkia tarhaajia huomioimaan päivän jollakin tapaa. Jos mahdollisuutta lähitapahtumiin ei ole, ehkäpä aiheesta voisi julkaista tai jakaa tietoa sosiaalisessa mediassa.

SML:n alueneuvojat työssä kesäkauden

SML aloittaa alueneuvojakokeilun kesäkauden ajaksi. Liiton mehiläishoidon neuvoja **Pertti Harmaala** työskentelee tavanomaiseen tapaan neuvonta- ja koulutus-tehtävissä. Lisäksi erillisen alueneuvojapuhelimen numeroon 044 700 5560 vastaavat alueneuvojat **Arto Koljonen, Jaana Nikkilä ja Vuokko Mähönen**. Alueneuvojat tavoittaa myös sähköpostitse. Alueneuvojakokeilun käytännön järjestelyjen yksityiskohdat ovat vielä työn alla. Päivitämme neuvojen yhteystiedot SML:n nettisivuille mahdollisimman pian ja tiedotamme kokeilusta tarkemmin kevään tarhaajatiedotteissa.

Hyvän käytännön ohjeet päivitetty

Hyvän käytännön ohjeet mehiläistarhauksessa -dokumentti päivitettiin helmikuun lopussa. Dokumentti on todellinen mehiläistarhauksen tietopaketti, jonka mukaan toimiminen riittää omavalvonnan kuvaukseksi pienimuotoista hunajantuotantoa harjoittaville mehiläistarhaajille.

Dokumentissa kuvataan hunajan tuottajan vastuut elintarvikkeen tuottajana ja myyjänä, hunajan laatuun vaikuttavat tekijät, hyvän käytännön ohjeet hunajan tuotantoon sekä lainsäädännön vaatimukset. Kaikkien tarhaajien kannattaa lukea ohjeet läpi. Jos on tarpeen uppoutua syvemmälle säädöksiin, niitä löytää dokumentin lopussa olevan linkkilistan kautta. Hyvän käytännön ohjeet ovat liiton nettisivuilla osoitteessa hunaja.net/mehilaistarhaus/mehilaishoitajan-velvollisuudet-viranomaisille.

Kiinnostaako uusi tarhapaikka?

Käy tarkastamassa liiton nettisivuilta karttapalvelu, jonne viljelijät voivat ilmoittaa tarhapaikkoja viljelmiensä läheisyyteen. Jos itseltä ei liikkene pesiä pölytykseen, vinkkaa paikasta naapuritarhaajalle.

SML avasi pari vuotta sitten nettisivuilleen karttapalvelun, johon viljelijät voivat ilmoittaa pölytystä kaipaavia viljelmiä. Palveluun voi myös ilmoittaa esimerkiksi kesantoaloja, joilla kasvaa pölyttäjiä ravintokasveja. Karttapalvelu luotiin, koska viljelijät eivät monesti tiedä, miten mehiläistarhaajiin saisi yhteyden, ja mehiläistarhaajat ovat puolestaan arkoja kyselemään tarhapaikkoja suoraan viljelijöiltä. SML:n sivuilla oleva kartta on suunniteltu paikaksi, jossa viljelijät ja mehiläistarhaajat voivat kohdata pölytysasioissa.

Kartta tunnetuksi tietoisuilla

Karttapalvelu on yksi askel sujuvamman yhteistyön suuntaan, mutta paljon lisätyötä vaaditaan palvelusta tiedottamisessa, jotta kartalle saadaan enemmän tunnettuutta niin viljelijöiden kuin tarhaajienkin keskuudessa. SML:n pölytysvaliokunta toteuttaa tämän kevään aikana uudelleen erilaisia tietoisuuskampanjoita, jotta kartta tulisi tunnetuksi. Pyrimme luomaan myös muita hyviä tapoja, joilla viljelijöitä autettaisiin löytämään mehiläisyhteiskuntia pelloilleen ja mehiläistarhaajia hyviä mesilaitumia mehiläisilleen.

Käy tutustumassa!

SML pyytää, että kaikki mehiläistarhaajat kävisivät tutustumassa karttaan ja tutkimassa, löytyisikö siltä tarhapaikkaa omille tai tuttavatarhaajan mehiläisille. Toivottavasti tämän kesän jälkeen voimme kertoa, että kaikki kartalla olevat viljelijät ovat saaneet yhteydenottoja kartalle laittamiensa tietojen kautta.

Olisi myös hyvä, että tarhaajat rohkaistuisivat olemaan suoraan yhteydessä viljelijöihin, jos he ovat havainneet mehiläisilaitumiksi sopivia viljelmiä toiminta-alueellaan. Myös kuntien maaseutuasiamiehiltä voi käydä kyselemässä mehiläistarhaukseen sopivia alueita.

Viljelmien ilmoittamiseen tarkoitettu karttapalvelu löytyy osoitteesta: hunaja.net/polytys/viljelijalle/viljelijatkartalla/

TEKSTI: ANNELI SALONEN

Oho, nyt on jo kevät!

Kevät tarkoittaa mehiläishoitajille paljon ja monenlaista puuhaa. Ja kun karhuaitojen huollosta, pesätarkastuksista ja muurahais-ten torjunnasta selvittää, ollaankin jo parveilukaudessa.

Kevään ensimmäisiä touhuja tarhoilla on laittaa karhuaidat toimintakuntoon ja viedä paikalle ladattu akku. Luken tilastojen mukaan karhujen pentutuotanto on kaksinkertaistunut vuoden 2024 jälkeen. Karhujen määrä on kasvanut vuosina 2024–2025 keskimäärin 16 prosenttia. Itä- ja Länsi-Suomessa jopa 25 prosenttia. Tämän tiedon valossa karhuvahingot valitettavasti lisääntyvät.

Mikäli tarhallasi sattuu karhuvahinko, maaseutuasiamiehen tulee tarkastaa vahinko, jotta siitä voi saada korvauksen. Mikäli et tavoita maaseutuasiamiestä välittömästi, tee heti vahinkopäivänä vahinkoilmoitus Ruokaviraston VIPU-palvelussa.

Sikiöinnin alkaessa ruuankulutus pesissä lisääntyy merkittävästi. Puhdistuslennon jälkeen pesille voi antaa lisäruuaksi 50-prosenttista sokerilientä vaikkapa kuvan kaltaisilla, lentoaukulle sijoitettavilla ruokintalaitteilla.

Ensimmäisiä keväisiä hoitotoimia on pohjien vaihtaminen ja puhdistaminen. Kuolleet mehiläiset makeine pohjamoskineen on syytä tuoda pois tarhalta. Muutoin ne houkuttelevat paikalle muurahaisia ja pahimmissa tapauksessa myös karhuja.

Ruokinta voi olla tarpeen

Kun karhuaidat on saatu kuntoon, voi siirtyä varsinaisiin hoitotoimiin. Ehkä kii-reellisinä on tarkastaa pesien ruokatilanne. Pesiin, joissa ruokaa on niukasti, voi siirtää talviruokakakkuja naapuripesistä. Pesille voi antaa myös tarvikeliiikkeistä saatavaa talviruokintataikinaa. Ennen puhdistuslentoa pesille ei oikein muuta ruokaa voi antaa kuin ruokintataikinaa kehien päälle. Tällöin joutuu käyttämään apuna sopivaa korokekystä, jonka saa helposti tehtyä vaikkapa 50 mm paksusta styrox- tai uretaanilevystä leikkaamalla sen pesälaatikon ulkomitojen kokoiseksi palaseksi. Keskelle tulee tehdä ruokataikinalle sopiva aukko.

Isommista ruokataikinamönteistä voi leikata mattoveitsellä pienempiä kimpaleita, jolloin yksi taikina riittää useammalle pesälle. Lisäruokaahan ei tarvita kuin lyhyelle ajanjaksolle ennen mesikasvien kukintaa. Puhdistuslennon jälkeen pesille voi antaa myös sokeriliuosta ruokintakehällä tai -laatikolla tai lentoaukkoon laitettavalla ruokintalaitteella.

Pohjaroskat kompostiin

Kun karhuvahingot ja mehiläisten nälkäkuolema on vältetty, voikin poistaa hiirenestimet. Samalla voi vaihtaa puhtaat pohjat, sulkea pohjan tuuletuksen ja supistaa lentoaukon noin 5 sentin levyiseksi. Tuuletuksen sulkeminen ja lentoaukon supistaminen auttaa mehiläisiä pitämään sikiöalan lämpimänä, vaikka edessä olisi vielä pidempi kylmä jakso. Näin estetään tehokkaasti kalkkisikiötaudin puhkeamista.

Huomioithan pohjia vaihtaessasi ja vanhoja pohjia putsaillessasi, että keräät pohjilla olevan roskan astiaan, esimerkiksi muoviseen muuttolaatikkoon, ja tuot sen kotiin kompostoitavaksi. Pesän viereen kraapatut kuolleet mehiläiset hunajaisine pohjamoskineen houkuttelevat erittäin tehokkaasti karhuja ja

kekomuurahaisia helpon aterian äärelle. Omassa tarhauksessani olen toistaiseksi säästynyt karhuvahingoilta, mutta kekomuurahaiset ovat tuhonneet monta yhteiskuntaani.

Muurahaisille oma houkutuspesä

Muurahaisten torjunta on seuraava haaste, johon olen kokeillut monenlaista kikkaa. Muovi rasvattuine alapintoineen – ei toimi. Pesäjalustan jalat öljyttyteisissä ämpäreissä – toimii hetken, kunnes vesisade syrjäyttää öljyn ämpäristä maastoon, vesi haihtuu, ämpärit kuivuvat ja taas ovat muurahaiset pesän kimpussa.

Kaksi toimivaa menetelmää olen kuitenkin löytänyt. Ensimmäinen on tehdä muurahaisille houkutuspesä. Se voi olla esimerkiksi verkkopohjalla oleva pesälaatikko, jonne laitetaan muutamia vanhoja, vaikka mehiläisten ulosteellakin tahriintuneita talviruokakakkuja. Päälle tiivis katto ja lentoaukko kiinni, jotta mehiläiset eivät mene ryöstämään likaisia kakkuja. Muurahaiset sen sijaan pääsevät ruokakakkuihin käsiksi tuuletuspohjan verkon läpi. Sepä onkin mielenkiintoista, kuinka muurahaiset osaavat aina löytää tarhan heikoimman pesän, jonka sitten syödä mussuttavat hengiltä. Tällainen houkutuspesä ilman mehiläisiä vetää puoleensa kaikki tarhan muurahaiset.

Toinen toimiva ratkaisu on sijoittaa pesä tai pesät jalustalle, joka on metallisten tankojen, ruuvien tai nauhojen varassa. Nämä metalliset tangot töljätään eli voidellaan konemiesten rasva-prässivaseliinilla. Tangon ei tarvitse olla montaa senttiä pitkä, kun vaseliini siinä jo estää muurahaisten liikenteen. Esimerkiksi tukevat, noin 10 cm pitkät pesäalustan poratut ja 5 cm näkyville jätetyt vaseliiniruuvit hoitavat homman. Toki ruohonkorret, maahan ulottuva lentolauta ja vaihtoehdot muurahais-ten kulkureitit pesään täytyy poistaa.

VIRPIAALTONEN

▲ Selkein parveilun merkki ovat sikiökehän alaosaan rakennetut emokennot. Kuvan tilanteessa parveilun estämisellä on jo kiire.

◀ Metallijalustalle rakennettu pesäteline vaseliinilla töljättyine jalkoineen on pommivarma suojaus kekomuurahaisia vastaan.

▼ Vallihautatyypinen vesieste toimii myös muurahaisten häätämiseen. Toiset laittavat astioihin öljyä, mutta öljy saattaa tulla rankkasateella ulos astiasta, ja se ei ole ympäristön kannalta hyvä asia.

Valmiina parveilun(esto)kauteen

Sitten vain odotellaan hunajan kertymistä pesiin ja valmistaudutaan parveilukauteen! Parveiluun liittyen pitää kiittää kouluttajakoulutuksen osallistujia. Yhtenä ryhmätöiden aiheena oli miettiä ja kirjata asioita, joilla parveilukuumeetta voitaisiin ehkäistä. Alla olevista parveilua ehkäisevistä vinkeistä ja hoitotekniikoista moni on peräisin kurssilaisilta. Ennen kuin mennään niihin, on kuitenkin hyvä pohtia, mikä laukaisee mehiläispesän parveilun.

Sytä parveilukuumeen kehittymiseen:

- Pesän ahtaus
- Kuuma ja paahteinen sijainti
- Tekemisen puute
- Vanha emo
- Emon perintötekijät
- Punkkiangelmat
- Nälkä
- Laiminlyöty tai myöhästynyt hoito tai molemmat

Vinkkejä parveilun estoon

Kun parveiluun johtavat syyt ovat selvillä, on helpompaa pohtia keinoja ehkäistä parveilua.

- Huomioi hoitotekniikassa rotuominainen käyttäytyminen:
 - Pohjolantummanmehiläisen lujasti dominoiva parveilukäyttäytyminen – kun alkaa ei voi lopettaa
 - Krainilaisen mehiläisen olosuhteista johtuva voimakas parveiluhalu.
- Sijoita pesät suojaan kuumimmalta paahteelta.
- Vaihda emot joka toinen vuosi ja parveilualttiit emot pikimmiten.
- Huolehdi ennakoivasti riittävästä tilasta sikiöalalla ja hunajaosastossa.
- Anna lisätilaa myös sateisella ja huonolla säällä.
- Voit tehdä pesät emottomaksi noin kesäkuun puolivälissä ennen parveilukuumeetta. Samalla voit tehdä vanhasta emosta pienen jaokkeen.
- Kasvata uusia emoja vain parveiluhaitaista emoista.
- Älä missään tapauksessa kasvata uusia emoja parvikennoista.
- Tarkkaile parveilukuumeetilannetta yhdeksän päivän välein.
- Huomaa, että parveilukuumeeseen voivat laukaista myös ulkoiset tekijät, kuten vekotin, siitepölykeräin tai pitkä sadoton kausi.

Parveilua ehkäisevät hoitotekniikat

On myös olemassa tiettyjä hoitotekniikoita, joilla parveilun saa estettyä melkoisella varmuudella.

- **Emo ylhäällä hoitotekniikka:** Jokaisen hunajaosaston lisäyksen yhteydessä käytännössä tehdään sulkuristikon päälle jaoke pesän päällimmäiseksi.
- **Emo lentoaukottomassa alalaatikossa:** Alalaatikon sikiöosaston lentoaukolla on mehiläistiivis verkko ja sikiöosaston päällä lentolaudallinen sulkuristikko. Mehiläiset eivät täytä sikiöosastoa hunajalla, joten siellä on munintatila ja sulkuristikko estää vanhan emon lähtemistä parveilemaan. Mehiläiset tulevat pesässä suoraan hunajaosastoon.
- **Emon poisto pesän päälle sijoitettavaan jaokkeeseen:** Alkuperäinen pesä tehdään emottomaksi, ja emoton pesä ei ala parveilla.
- **Sikiöiden siirto erilleen emosta:** Perusidea on se, että sikiöosastolle tulee emottomuuden tunne ja erilleen siirretty emo jatkaa munintaansa normaalisti pienen mehiläismäärän kanssa.
- **Vahvan pesän sikiökakkujen jakaminen heikoimmille pesille:** Tosiasiahan on se, että vain vahvat ja ylisuuret pesät parveilevat. Vahvan pesän sikiökakkujen siirto heikoimpiin pesiin vähentää parveilun todennäköisyyttä huomattavasti.

TEKSTI JA KUVA PERTTI HARMAALA

Mehiläisalan kouluttaja **Sanna Kängsep** kertoi tapahtumassa Mehiläistalouden kasvupolut -hankkeesta ja valmensi hankkeen toisen koutsin **Lauri Ruottisen** kanssa mehiläishoitajia markkinoimaan hunajaa. Kaksikon teesinä oli, että parasta markkinointia on tarjota kuluttajille helppoja ja edullisia hunajankäyttövinkkejä. Niinpä salissa nähtiin kokkishow, jossa valmistui hetkessä salilliselle yleisölle erilaisia juomia, välipaloja – ja majoneesia. Ohjeet herkkuihin löytyvät Satafoodin sivuilta.

Naurunrypyt silmäkulmissa käydyssä paneelikeskustelussa mittaa toisistaan ottivat kehäkoot. **Riitta Salo** puolusti **Farraria**, **Pertti Harmaala** Langstrothia ja **Jussi Taipale** Miniplus-pesää. Salo suositteli keveää ja helposti kuljetettavaa Farrar-kalustoa kaikille omaa jaksamistaan arvostaville. Harmaala totesi, että kurssimateriaalit on usein tehty Langstrothille, joten se on helppo ottaa käyttöön. Jos laatikot satoaikaan painavatkin, toisaalta hunajakakkuja kuorissa saa myös kerralla paljon tulosta. Taipale arvioi, että pikkuinen miniplus on helppo ja kevyt ratkaisu omavaraiselle – parveiluakaan ei tarvitse pelätä, sillä pesä ei pysty tuottamaan niin paljon massaa, että se parveilisi.

Pakkauskatselmuspöytä herätti selvästi mielenkiintoa, eikä ihme. Paikalle tuoduissa pakkausissa oli kauniita, persoonallisia ja tyylikkääitä ratkaisuja. Hunajapakkausista palautetta antanut **Katariina Kankaansivu** kehotti esityksessään tarhaajia katsomaan oman alan pakkausten lisäksi välillä myös muita kaupan hyllyllä olevia tuoteryhmiä: kun menee pois omalta tontiltaan, on helpompaa huomata, millä perusteella itse valitsee kaupasta tuotteita.

Kevätpäivät

– onnistunut resepti

Kevätpäivät Lahdessa oli sopiva sekoitus tarhaus- ja hunaja-asiaa, huumoria, purkkien hypistelyä, lajihunajien ja hunajaherkkujen maistelua sekä keskustelua tarhaajatuttavien kanssa.

Siitä on vuosia, kun vastaava määrä mehiläistarhaajia on parveillut yhtä aikaa samassa paikassa kuin maaliskuun puolivälissä Kevätpäivillä. Liiton järjestämään viikonlopun mittaiseen seminaariin osallistui yhteensä noin 180 vierasta. Ohjelma oli tällä kertaa hyvin käytännönläheinen ja käsitti muun muassa esityksiä tarhapaikan valinnasta, hunajan käsittelystä ja laatuvirheistä, karhutuhojen ehkäisystä, hunajamarkkinoiden tilanteesta sekä hunajan käytöstä kauneudenhoidossa. Tuoretta tuuletusta alalle saatiin luennossa, jossa graafikko ja pakkausmuotoilun opiskelija **Katariina Kankaansivu** ruoti hunajapakkausten ulkoasua alan ulkopuolisen silmin.

Ministeriltä lämmin kiitos tarhaajille

Arvovaltainen tervehdys seminaariin saatiin maa- ja metsätalousministeri **Sari Essayahilta**, joka on erittäin hyvin perillä alan haasteista. Hänen puheensa henki lämmintä arvostusta niin mehiläisten kuin tarhaajienkin työtä kohtaan. ”Hyvät tarhaajat,

teidän työnne ei ole korvattavissa. Ei Suomessa. Ei Euroopassa. Ei maailmassa. Tarvitsemme enemmän tarhaajia, enemmän pesiä – ja enemmän nuoria ja uusia toimijoita mukaan alalle. Mehiläisala ei ole vain tuotantoa – se on kulttuuri, elinkeino ja elintärkeä osa ekologista kokonaisuutta. Kiitos teille tärkeästä työstänne”, Essayah päätti puheenvuoronsa.

Huumoria ja tekemisen meininkiä

Nyt toista kertaa järjestetyillä Kevätpäivillä pyrittiin jälleen myös tarjoamaan vieraille jotain konkreettista puuhaa luentojen vastapainoksi. Tällä kertaa sellainen oli hunajapakkauskatselmus, jonka satoon yleisö saattoi tauoilla tutustua. Tarjolla oli myös maistaisia lajihunajista sekä opastusta kosteusmittarin kalibrointiin. Huumoriosastolle päädyttiin paneelikeskustelussa, jonka osallistujat jakoivat kokemuksiaan kehäkokojen hyvistä puolista ja haasteista. Keskustelun edetessä tuntui aivan kuin yksi panelisteista olisi kokenut naapurikateutta ja alkanut itsekin suunnitella vaihtoa toiseen kehäkokoon – mene ja tiedä.

Iloa, tekemisen meininkiä ja ennen kaikkia uusia makuja oli tarjolla seminaarin loppuksi, kun Mehiläistalouden kasvupolut -hankkeen koutsit **Sanna Kängsep** ja **Lauri Ruottinen** valmistivat ja maistattivat yleisölle uusia hunajaherkkuja. Tällä aukeamalla on puolestaan muutampia maistaisia ohjelmasta, joihinkin teemoihin palaamme vielä seuraavassa Mehiläinen-lehdessä. Olkaa hyvä! ●

Hunajayhtymän toimitusjohtaja **Aapo Savo** totesi hunajakaupan olevan sikäli hyvässä mallissa, että kaupat haluavat myydä kotimaista hunajaa ja kuluttajat ostaa sitä. Kaupan vahva asema on kuitenkin haastava: ”Toisella puolella on aina ammattiohjaaja, joka haluaa ostaa mahdollisimman halvalla. Minä taas yritän myydä mahdollisimman kalliilla. Pyrin nostamaan hintaa pitkäjänteisesti, jotta mehiläistarhaus olisi vieläkin paremmin toimiva elinkeino.”

Erikoistutkija **Emilia Pulkkinen** vastaa nykyään mehiläistautien ja mehiläisten loisten tutkimuksesta Ruokavirastossa. Hän piti Kevätpäivillä esityksen Tropilaelaps-punkista, ja sen aiheuttamasta uhasta Euroopan mehiläishoidolle. Mehiläistaudit on keskitetty Ruokavirastossa Kuopion toimipisteeseen, jonne myös läheteellä varustetut tauti- ja loisnäytteet tulee lähettää – mielellään alkuviikon aikana, jotteivät ne ehdi pilaantua viikonlopun aikana postissa. Pulkkinen totesi, että näytteet voi myös tuoda toimipisteeseen.

Kevätpäivillä palkittiin jälleen myös vuoden paikallisyhdistys. Tunnustus annettiin Pohjolan mehiläishoitajille, ja sen ottivat vastaan **Karri Pyhtilä**, **Timo Hampinen**, **Hannu Luukinen** ja **Pertti Harmaala**. Palkinnon perusteena oli laajalla alueella toteutettu pitkäjänteinen, aktiivinen toiminta – koulutukset ja tapahtumat. Yhdistyksessä vastuuta pyritään jakamaan ja saamaan kaikkien ääni kuuluviin.

Tuottajakysely kertoo tarhauskäytännöistä ja niiden muutoksista

Tuoreen tuottajakyselyn mukaan tarhauksessa on tapahtunut monia myönteisiä muutoksia: ulkomaisia emoja esimerkiksi ostetaan yhä vähemmän ja tarhapaikkojen saanti vaikuttaa helpottuneen. Toisaalta kasvanut karhukanta aiheuttaa tarhaajille huolta eikä pölytyspalvelu tunnu saavan jalansijaa, vaikka sen eteen on tehty paljon työtä.

SML toteutti tuottajakyselyn ensimmäistä kertaa talvella 2024. Tänä talvena kysely uusittiin hiukan muokattuna. Esimerkiksi mehiläistäutien ja tuholaisten esiintymisestä oli lisätty kysymyksiä. Kyselyn avulla nähdään, mitkä asiat ovat kahdessa vuodessa muuttuneet Suomen mehiläistarhauksessa. Kyselyyn saatiin 172 vastausta. Vastaajia oli kaikista Manner-Suomen maakunnista. Tällä kertaa vastaajissa oli hiukan enemmän naisia kuin miehiä. Tämä voi olla merkki siitä, että ala on naisistumassa. Muutoin vastaajien ikärakenteessa tai tarhauksen laajuudessa ei juuri ollut muutoksia kahden vuoden takaiseen.

Tarhapaikkojen saanti melko helppoa

Kyselyn mukaan tarhapaikkoja tuntuu löytyvän hiukan helpommin kuin pari vuotta aikaisemmin. Sen sijaan mehiläisiä pyydetään pölytykseen vähemmän kuin tuolloin. Tämä on harmillinen ja osittain myös ihmetystä herättävä kehityssuunta, sillä sekä SML että MehiVarma-hanke ovat pyrkineet viestimään tehokkaasti pölytyksen hyödyistä ja tehneet paljon työtä helpottaakseen viljelijöiden ja mehiläistarhaajien kohtaamista. Taajama-alueella tarhaavilta saatiin melko yhteneväisiä vastauksia lupakäytännöistä: ”Tarhani on taajamassa ja sain kaupungilta luvan sijoittaa pesät kaupungin puolelle välittömästi tonttimme viereen. Mitään vaatimuksia ei toistaiseksi ole tullut.”

Kaikissa kunnissa maankäyttö ei kuitenkaan ole näin sallivaa, ja eräs vastaaja totesikin: ”Kun tietää mistä kysyä ja kysyy neuvoa muilta kaupunkitarhaajilta, tarhapaikkoja on kohtalaisen helppo löytää. Osa kunnista veloittaa maankäytöstä noin 60–70€/vuosi, mutta myös ilmaisia paikkoja löytyy.”

Italialaiset

66,9 % (70,1)

Krainilaiset

25,6% (19)

Pohjolantummat

2,3 % (3,3)

Buckfast

19,8% (16,3)

Italialaisrotuisten mehiläisten tarhaus on vähentynyt hieman parin vuoden takaisesta ja krainilaisten ja buckfastien puolestaan lisääntynyt. Suluissa prosentiosuudet vuoden 2024 kyselystä. Kuvat Tarja Ollikka.

Ulkomaisten emojen osto vähentynyt

Pesäkaluston osalta muutokset kahden vuoden takaiseen olivat luonnollisesti pieniä. Kevytpesien käyttö näyttäisi lisääntyneen. Mehiläisroduista italialaisrotuisten mehiläisten määrä on vähentynyt ja krainilaisten ja buckfastien puolestaan lisääntynyt. Ulkomaisten emojen ostaminen on vähentynyt huomattavasti, mikä on todella hyvä asia. Lähes puolet vastaajista kertoo antavansa pesien kasvattaa itse emot.

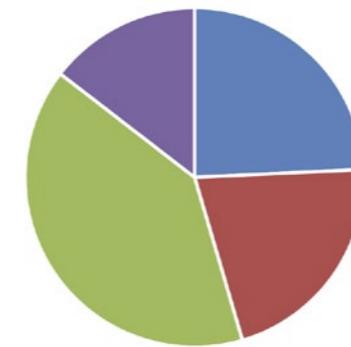
Hoitotoimissa kevätruokinta ja etenkin sokeritaikinan käyttö siinä on lisääntynyt. Ehkä tämä kertoo siitä, että tarhaajat seuraavat aikaisempaa tarkemmin pesien tilannetta myös keväällä. Ihmetystä kuitenkin herättää se, että 12 prosenttia vastaajista ilmoitti tarjoavansa keväällä pesille myös siitepölyä tai muuta proteiiniravintoa. SML ei ole antanut tähän mitään ohjeita, ja kaupallisia tuotteita on tarvikkemyyjillä tällaista ruokintaa varten melko vähän saatavana. Omaakin siitepölyä annetaan keväällä pesiin: ”Annan linkoomossa vastaan tulleet siitepölyt keväällä pesiin laajennusten yhteydessä.”

Romuvahan käsittelyyn saattaa olla saatavana enemmän palveluja kuin kaksi vuotta sitten, sillä niiden käyttö näyttäisi lisääntyneen. Toki monet ilmoittivat hoitavansa romuvahan käsittelyn ja myös kehien lipeäkeiton itse.

Karhuhavainnot lisääntyneet yleisesti ja tarhoilla

Kyselyn perusteella karhuhavainnot näyttävät lisääntyneen tarhausalueilla, ja myös karhuhavainnot on tapahtunut enemmän. Lähes 22 prosenttia kyselyyn vastanneista tarhaajista ilmoitti käyttävänsä sähköaitaa mehiläistarhojensa suojana. Tämä on 4 prosenttia enemmän kuin kaksi vuotta sitten. Karhuaitojen hoitoon tarhaajat käyttävät hyvin eri tavoin aikaa. Vastaajien

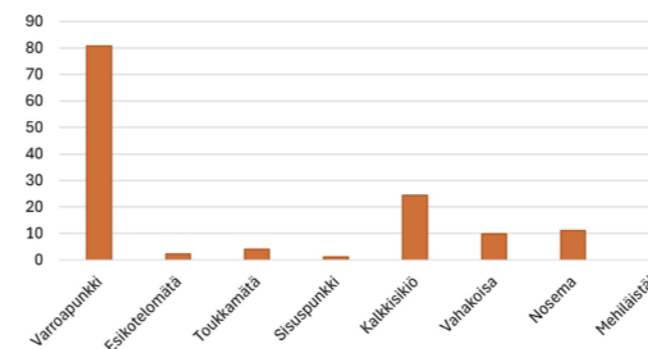
Matka kotoa mehiläispesille

■ Oma piha tai lähellä ■ 1-10 km ■ 10-50 km ■ yli 50 km

Noin puolet kyselyyn vastanneista hoitaa mehiläisiä alle kymmenen kilometrin päässä kotoaan. Kesämökeillä tai muilla asuinpaikoilla tarhaaminen tuntuu olevan myös yleistä. Kyselyyn vastanneilla pisin etäisyys kodin ja mehiläistarhan välillä oli 330 km.

Havaittuja tautien tai tuholaisten oireita

Pesäkalusto 2024 2026

Materiaali	2024	2026
Puinen pesäkalusto	35 %	35 %
Kevytpesät	45 %	48 %
Molempia materiaaleja sekaisin	25 %	23 %
Laatikoiden koko		
Langstroth	47 %	48 %
Farrar	36 %	36 %
Molempia laatikkokokoa	23 %	25 %
Joku muu	4 %	2 %

Talveuttaminen 2024 2026

Talveuttamiseen annettu tila	2024	2026
Talveutan yhdellä laatikolla	47 %	39 %
Talveutan kahdella laatikolla	66 %	55 %
Talveutus kalusto		
Talveutan Langstroth-laatikolla	54 %	61 %
Talveutan Farrar-laatikolla	39 %	38 %
Talveutan Lg+F-yhdistelmällä	9 %	14 %
Talveutan pesiä myös sisällä	5 %	5 %

Myös Havaintotarhaajatoiminta näyttää kiinnostavan enemmän kuin aikaisemmin. Vaakapesätietoja SML:n nettipalvelusta seuraa 47 prosenttia kyselyn vastaajista. Tässä tutkitaan uusia pesävaakoja viime vuoden havaintotarhaajapäivillä. Kuva Anneli Salonen.

arviot aidan huoltoon kuluneesta ajasta vaihtelivat yhden ja kymmenen tunnin välillä yhtä aitaa kohti vuodessa.

Pesämuistiinpanojen teko on monta tapaa

Pesämuistiinpanojen teossa tarhaajat luottavat edelleen perinteisiin keinoihin. Vastaajista 73 prosenttia kertoi tekevänsä pesämuistiinpanot paperille. Käytössä on kuitenkin myös monia sähköisiä muistiinpanotapoja, kuten oma sähköinen tarkastuskortti, sähköinen kalenteri, GoogleDocs, WhatsApp-ääniviestit, puhelimen muistiinpanot, Google Sheets, OneNote, Excel, omat videot, puhelimen sanelutyökalulla tehdyt muistiinpanot ja niin edelleen. Joillakin on myös käytössä vanha tapa, jossa pesän katon painona oleva kivi tai tiili kertoo asennollaan pesän tilanteen edellisellä pesäkäynnillä 😊.

Seminaarit kiinnostavat entistä enemmän

Voisi kuvitella, että lehteäkin luettaisiin nykyisin enemmän sähköisesti, mutta ainakaan Mehiläinen-lehden sähköisen arkiston käyttö nettisivuillamme ei ole lisääntynyt. Sen sijaan Neuvojan ajankohtaistunnille ja SML:n maksuttomiin seminaareihin osallistutaan entistä useammin. Yksi runsaan suosion saaneista maksuttomista seminaareista on liiton Kevätseminaari, joka järjestettiin maaliskuussa toista kertaa. Jäseneduista Kuningatar-hunajapakkauksen käyttö on vähentynyt kyselyn mukaan selvästi. Lisäksi voitiin havaita, että paikallisyhdistykset ovat alkaneet järjestää omia paikallisia etuja jäsenilleen.

Kalkkisikiötä havaittu yllättävän paljon

Tauti- ja tuholaishavainnot kyselyyn vastanneilta saatiin tietoa niiden tilanteesta. Kenellekään ei varmaan ole yllätys, että 80 prosenttia vastaajista kertoi havainneensa varroapunkkia omassa tarhauksessaan. Yllätys sen sijaan saattaa olla kalkkisikiöhavaintojen suuri määrä: kalkkisikiötä oli tarhauksessaan havainnut jopa neljäsosa vastaajista. Virolaiseen Celvian laboratorioon lähetetyistä hunajanäytteistä lähes kaikissa havaittiin vahakoisan DNA:ta. Näköhavaintoja vahakoisista oli kuitenkin tehnyt vain kymmenen prosenttia kyselyyn vastanneista. ●

TEKSTI JA KAAVIOT ANNELI SALONEN

Mehiläis- pesäkaupan ABC

Onnistuneesta pesäkaupasta jää hyvä mieli sekä myyjälle että ostajalle. Varsinkin aloittavalle tarhaajalle on tärkeää, että ensimmäiset pesät ovat vahvoja, rauhallisia ja terveitä ja niiden mukana tulee tarvittava kalusto.

Mehiläisyhteiskuntien hankinta on merkittävä asia aloittavalle mehiläistarhurille. Onnistunut pesäkauppa perustuu yhteisiin pelisääntöihin, terveisiin, rauhallisesti käyttäytyviin mehiläisiin ja realistisiin odotuksiin. Selkeät laatusuosituksot ja avoin viestintä ehkäisevät ongelmia ja tukevat koko alan kestävä kehitystä.

Myyntiin vahva pesä, jolla riittävästi ruokaa

Keväällä myytävän talvehtineen pesän tulee olla vahva ja tasapainoisesti kehittyneet. Tyypillisesti pesässä on 1–2 Langstroth- tai 2–3 Farrar-pesälaatikkoa, useita täysiä sikiökakkuja sekä riittävästi työmehiläisiä. Emon on oltava merkitty ja

Hyvä, vahva pesä ostettavaksi.

peräisin edelliseltä vuodelta. Ruokavarojen on riitettävä vähintään pariksi viikoksi, ja pesässä tulee olla asianmukainen pohja, pesäosastot ja vesikatto.

Kesällä myytävät jaokkeet edellyttävät erityistä huolellisuutta. Heinäkuun alussa jaokkeessa on oltava useita peittosikiökakkuja, saman vuoden merkitty emo sekä riittävästi työmehiläisiä. Kehityksen on jatkuttava tasaisesti heinäkuun aikana. Jaokkeessa on oltava myös riittävästi ruokaa eli hunajaa, ja elo-syyskuussa mehiläisten on miehitettävä pesäosasto kokonaan.

Kaikilla myytävillä pesillä ja jaokkeilla on oltava todistus esikotelomädän (EKM) varalta. Näyte voidaan ottaa myös myyntihetkellä, mutta testaus on aina edellytys vastuulliselle kaupalle.

Myyjän vastuu on kokonaisvaltainen

Myyjän tehtävä ei ole vain luovuttaa pesää, vaan varmistaa ostajan edellytykset hoitaa mehiläisiä. Myynti tulisi rajata henkilöille, joilla on peruskurssin suorittamisen kautta riittävät perustaidot mehiläishoidossa. Ostajan tarhapaikka, tukiverkosto ja valmius hoitotyöhön on syytä käydä läpi etukäteen.

Myyjän on annettava rehelliset ja kattavat tiedot pesän terveydestä, historiasta ja luonteesta. Parveilulle taipuvaista, aggressiivista tai muuten ongelmallista pesää ei tule myydä. Lähtökohtana on yksinkertainen periaate: myy vain sellaisia pesiä, joita itsekin ostaisit.

Kalusto ja hinta kulkevat käsi kädessä

Pesäkaupassa on aina sovittava, mitä kalustoa kauppaan kuuluu. Kaluston tyyppi, kunto ja yhteensopivuus ostajan mahdollisen olemassa olevan kaluston kanssa vaikuttavat sekä käytännön työhön että hintaan. Myytävään pesään

kuuluvat aina pohja ja katto. Pesäkauppaan voi sisältyä myös lisäosastoja pesän laajentamista varten.

Pesän hintaa alentavat muun muassa pesän heikko kehitys, huonosti muniva emo, puutteellinen tai viallinen kalusto tai puuttuva EKM-testitulos. Hintaa alentavat epäkohdat on tuotava avoimesti esiin ja huomioitava hinnassa. Kannattaa myös harkita kaupan jättämistä tekemättä, mikäli pesän kunto askarruttaa.

Siirrot usein toukokuussa yöaikaan

Pesän siirrosta sovitaan tapauskohtaisesti. Pesiä siirrellään yleensä toukokuussa, ja usein siirto tehdään yöllä tai kylmällä tai sateisella säällä, jolloin lentomehiläiset ovat pesässä. Kuljetuksessa on huolehdittava ilmanvaihdosta, pesän sitomisesta ja mehiläisten viilennyksestä tarvittaessa. Kauppaakirja tai muu vastaava tosite tehdään aina ostopäivänä, ja pesän kunto tarkastetaan mahdollisimman pian siirron jälkeen.

Ostaja vastaa valmistautumisesta

Ostajan vastuulla on hankkia riittävä osaaminen mehiläishoidosta ja varautua ensimmäisen kesän investointeihin. Pesät on tarkastettava ennen kauppaa, mieluiten kokeneen tarhaajan kanssa. Tarhapaikan tulee olla valmis ennen siirtoa, ja lisäkalustoa on usein hankittava nopeasti pesän kehityksen mukaan.

Kaupan jälkeen on huolehdittava eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteröinnin tekemisestä Ruokaviraston nettisivulla sekä pesien jatkohoidosta. Mehiläispesäkauppa ei ole pelkkä ostopahtuma, vaan alku yhteistyölle ja vastuulle elävistä eläimistä. Kun laatu, avoimuus ja osaaminen kohtaavat, hyötyvät sekä tarhaajat että mehiläiset. ●

TEKSTI JA KUVAT PERTTI HARMAALA

Nuorisoverkoston kokoaminen polkaistiin käyntiin nuorisoillalla

Kevätseminaarin yhteydessä Lahdessa järjestettiin nuorten mehiläistarhaajien ilta. Tapahtumassa pohdittiin, miten alasta saataisiin nuorille houkuttelevampi ja kuinka SML voisi paremmin palvella nuoria tarhaajia. Iltaan mahtui niin improvisaatiota, ideointia kuin someviestintää.

SML haluaa ottaa nuorten toiveet ja ajatukset toiminnassaan paremmin huomioon, ja siksi liitto järjesti Kevätpäivien yhteydessä työpajan, jossa käynnistettiin valtakunnallisen nuorisoverkoston kokoaminen. Verkostolla pyritään tarjoamaan nuorille tarhaajille tukea, kiinnostavaa toimintaa sekä mahdollisuus vaikuttaa seuraavan CAP-kauden valmisteluun.

Nuorisoillalla pohdittiin, millaista toimintaa nuoret kaipaavat liitolta ja millainen olisi ihanteellinen nuorisoverkosto. Osallistujissa oli nuoria tarhaajia ja tarhauksesta kiinnostuneita 8-vuotiaasta 29-vuotiaaseen. Ideointityö vaatii aivoilta aktiivisuutta ja energiaa, joten työpaja käynnistettiin aktiivomalla osallistujien aivot kehollisuuden kautta. Ideoiden vapaan virtaamisen tueksi tehtiin myös improvisaatioharjoituksia, joilla rohkaistiin heittäytymään ja tuomaan ajatuksia esiin epäroimättä ja ennakkoluulottomasti.

Toiveena live-tapahtumat, kouluopetus ja taloudellinen tuki

Kehittämisideoita ja toiveita pohdittiin ryhmätyönä. Ryhmissä suosituimpana tapahtumamuotona pidettiin live-tapahtumia. Nuoret kaipaavat monipuolista tekemistä ja laadukasta opetusta kasvotusten. Työpajassa ideointia myös innovointitapahtumaa ja nuorille suunnattua

leiriä, jossa opetettaisiin mehiläisälalle oleellisia asioita käytännön kautta. Tapahtuma huipentuisi nuorten mehiläistarhaajien SM-kisoihin. Tapahtumilta toivottiin sellaista mukavaa tekemistä yhdessä, joka ei suoraan liity mehiläisiin.

Näkyvyyttä ja tunnettuutta haluttiin lisätä myös opetustyön kautta. Lisäämällä kouluihin opetusta maataloudesta ja mehiläisälasta lisättäisiin ymmärrystä pölyttäjäien tärkeydestä, mehiläisalan monipuolisuudesta ja mehiläistarhauksesta yhtenä ammattivaihtoehtona.

Suosituimpana viestintäkanavana pidettiin WhatsApp-ryhmiä, jotka mahdollistavat niin keskusteluihin osallistumisen, vertaistuen hakemisen kuin ihan vain keskustelujen seuraamisen ilman omaa panosta.

Nuoret kaipaavat myös rahallista tukea helpottamaan tarhauksen aloittamista. Ilmainen pesä aloittelijoille madaltaisi kynnystä käytännön tarhaukseen. Mehiläispesän hankkimisen helpottamiseksi ideointia myös osamaksupesää, nuorisolennusta ja nuoren tarhaajan starter packia.

Mehiläismobiilista Instagramiin ja TikTokiin

Työpajan pohdintoissa nousi useamman kerran esiin mehiläisalan näkyvyys ja alan herättämät mielikuvat, joissa tarhaajat eivät todellakaan ole nuoria. Näitä

Nuorisoillan nuorimmatkin osallistajat pohtivat ahkerasti ryhmätöiden aiheita.

stereotyyppioita halutaan purkaa ja saada alaa näkyvämmäksi. Näkyvyyden lisääminen poiki mielikuvituksellisia ideoita, kuten Mehiläismobiiliin. Tämä hunajauto kulkisi jäätelöauton tapaan, ja myisi hunajatuotteita ja levittäisi tietoa mehiläisälasta. Mobiili ilmoittaisi saapumisesta tunnusmusiikilla, ja kyydissä kulkisi vaihdellen joku julkisuuden henkilö, joka erityisesti kiinnostaisi nuoria.

Työpajan päätteeksi kuulumme Mesimestarin yrittäjältä ja sometilien ylläpidosta vastaavalta **Konsta Nuuterolta**, kuinka mehiläistarhauksesta voi viestiä onnistuneesti sosiaalisessa mediassa ja millaisia asioita siinä kannattaa ottaa huomioon. Nuutero totesi, että some-materiaalin tuottaminen onnistuu kännykällä keneltä tahansa. Jos mahdollista, materiaalia kannattaa tuottaa kerralla useampaan päivitykseen. Näin sitä on olemassa aikoina, jolloin on vaikeaa kuvata uutta sisältöä.

Sitä somesäällä tuottaa ei aina voi ennakoida, mikä katsojiin oikein uppoaa. Nuutero mainitsi esimerkkinä yllätyksestä, että vanhan nahkasohvan rasvaaminen mehiläisvahalla sai somessa suuren suosion. Onkin hyvä kokeilla erilaisia asioita ja katsoa, millainen sisältö vetää katsojia puoleensa. ●

TEKSTI ANNA-MARIA BORSHAGOVSKI
KUVAT VIRPI AALTONEN

Ilta aloitettiin improvisaatioharjoituksilla, joiden tarkoitus oli rohkaista osallistujia tuomaan ajatuksensa esiin ennakkoluulottomasti.

Lajihunajapäivän hunajien maistelu tehtiin työryhmittäin, jotta samalla voitiin jakaa havaintoja ja keskustella niistä.

Lepaalla tutustuttiin lajihunajien makumaailmaan

Paras keino tunnistaa lajihunajia on aistinvarainen arviointi. Siksi sitä kokoonnuttiin harjoittelemaan lajihunajapäivään Lepaalle.

Helmikuisena lauantaina innokas joukko mehiläistarhaajia kokoontui Hämeen Ammattikorkeakoulun Lepaan kampuksen tiloihin tutustumaan lajihunajien monipuoliseen maailmaan. HAMKin mehiläishoidon lehtori **Teija Javanainen** oli järjestänyt koulutukselle hienot tilat, ja mukana oli muiden lajihunajista kiinnostuneiden tarhaajien ohella useita mehiläistarhaajan ammattitutkintokoulutukseen osallistuvia opiskelijoita.

SML:n tutkimusasiantuntija **Anneli Salonen** esitteli tilaisuudessa tietopakettien lajihunajista. Luennon lomassa keskusteltiin erityisesti siitä, miten lajihunajia voidaan tunnistaa ja erottaa monikukkahunajista. Useimmiten paras tunnistusmenetelmä on aistinvarainen arviointi, joka on mahdollista jokaiselle mehiläishoitajalle. Siksi lajihunajien aromien tutkimiseen keskityttiinkin koulutuspäivässä pitkään ja hartaasti.

Kouluttajat urakoivat oppimateriaaleja

Peruskurssin opetusmateriaalit, emonkasvatus, parveilunesto ja pesäkauppa – kouluttajakoulutuksessa tuotettiin ja päivitettiin iso määrä erilaisia oppimateriaaleja.

SML:n kouluttajakoulutus järjestettiin tammikuun viimeisenä viikonloppuna Helsingissä. Osallistujia oli runsaasti, reilut 30. Viikonloppun pääurakka oli Mehiläistarhauksen perusteet-oppikirjaan liittyvän opetusmateriaalin päivittäminen. Sekä ohjeet käytännön tarhakäynnille että oppituntien kuvamateriaalit käytiin läpi tarkasti. Päivitetty materiaali löytyvät SML:n nettisivujen Kouluttajat-alasivuilta. Kouluttajat saavat salasanan sivuille mehiläishoidon neuvoja **Pertti Harmaalta**: pertti.harmaala@hunaja.net.

Lisäksi osallistujille annettiin kaksi ryhmätyönä toteutettavaa suunnittelutehtävää. Ensinnäkin pohdittiin, miten emonkasvatusta

voitaisiin opettaa paikallisyhdistyksissä mahdollisimman innostavasti. Koulutuksessa tuotetut ohjeet kootaan yhteen kevään aikana, ja jo tässä lehdessä kerrotaan yhdestä menetelmästä (s. 18–19). Toinen yhteisöpanostus oli parveiluun liittyvien ohjeiden laatiminen. Tällä kertaa paneuduttiin myös siihen, miten parveilukuume voidaan ehkäistä jo ennakkoon ja miten pyydystää vaikeita parvia. Parviasioista kerrotaan sivuilla 6–7.

Lisäksi kouluttajat laativat yhdessä ohjeet mehiläispesien kauppa varten. Niistä on erillinen tiivistelmä sivulla 24, ja ohje ja kaupakirjapohja löytyvät täydellisenä SML:n nettisivuilta osoitteesta hunaja.net/mehilaistarhaus/minustako-mehilaistarhaaja.

Lauantai-iltana osallistujat vierailivat SML:n toimistolla, ja heidän mukaansa lähti paljon materiaaleja kevään peruskurssilaisille jaettavaksi. Kiitos kaikille osallistujille viikonloppu työraupeamasta ja avusta materiaalien päivittämisessä, ja menestystä kevään ja kesän koulutuksiin!

TEKSTIT JA KUVAT ANNELI SALONEN

Kouluttajakoulutuksessa aherrettiin ryhmätöissä tiiviissä tunnelmissa.

OSAMISTEHDAS

Kukkakedolta juustotarjottimelle

Juusto ja hunaja ovat klassinen yhdistelmä. Juuston rasvaisuus ja suolaisuus kaipaavat usein rinnalleen makeutta, hapokkuutta tai aromikasta syvyyttä – ominaisuuksia, joita eri lajihunajat tarjoavat. Sopivilla hunajalainnoilla juustotarjottimen antimet nousevatkin aivan uudelle tasolle.

Mehiläishoitajalle juusto-hunajamaistelu on erinomainen tapa esitellä hunajan monimuotoisuutta kevään voikukasta syksyn kanerva- ja tattarin tummaan syvyyteen. Kun samaa juustoa maistaa eri hunajien kanssa, erot monikukkahunajien ja lajihunajien välillä tulevat hyvin esiin. Kiinnostavuus vain kasvaa, kun kerrot maistelun lomassa hunajien alkuperästä.

Helmikuisessa lajihunajapäivässä Lepaalla esiteltiin juusto-hunajakattaus, jossa oli tarjolla neljä makuparia. Makuparit valittiin siten, että maistellessa edetään miedosta voimakkaaseen. Maisteluiden välissä suuta neutraloitiin vedellä ja kotitekoisella pataleivillä. Kokeile näitä yhdistelmiä tai koosta omasi! Jokaiselta alueelta saadaan oman makuistaan hunajaa. Kokeilemalla sitä eri juustojen kanssa löydät parhaiten itseäsi miellyttävät makuparit.

TEKSTI JA KUVAT
TEIJA JAVANAINEN JA RITVA SAMMALKIVI

VIRPIAALTONEN

Ritva Sammalkivi selvitti kaupan juustomestariilta, mitkä juustot ja lajihunajat sopisivat hyvin makupareiksi. Hän järjesti tarjoilun yhdessä Teija Javanaisen kanssa.

Chèvre menossa uuniin, päällä hunajaa, rosépippuria ja yrttimausteita.

Brie à la Crème + monikukkahunaja

Ranskalainen erittäin kermanen ja mieto valkohomejuusto rakastaa mieto monikukkahunajaa. Yhdistelmästä syntyy tasapaino rasvan, makeuden ja raikkauuden välille. Erinomainen patongin päällä tai kevyesti lämmitettynä.

Old Amsterdam + kanervahunaja

Kypsytetyn hollantilaisen goudan pähkinäinen ja karamellinen maku saa syvyyttä kanervahunajasta. Vaalea monikukkahunaja korostaisi makeutta, metsähunaja umamia. Gouda sopii tarjottavaksi naposteltavina kuutioina, joiden päälle riittää pieni tippa hunajaa. Lepaan maistiaisissa tämän yhdistelmän kydyttäjä toimi erinomaisesti pataleipä.

Bleu d'Auvergne + tattarihunaja

Tämä ranskalainen aromikas ja suolainen sinihomejuusto on löytö. Tattarihunajan tumma, maltainen luonne kestää juuston voimakkuuden ja pehmentää kokonaisuutta. Rinnalle sopivat hyvin päärynälohkot ja pähkinät.

Tuore vuohenjuusto + voikukkahunaja

Raikas, hieman hapokas vuohenjuusto Alankomaista saa vastapainoa voikukkahunajan lämpimästä ja kukkaisesta aromista. Hunaja pehmentää hapokkuutta ja korostaa juuston raikkautta. Toimii salaattissa, uunissa lämmitettynä tai juustotarjottimella.

Itävallassa järjestettiin helmikuussa kansainvälisen COLOSS-ryhmän tapaaminen, jossa tutustuttiin myös Grazin yliopiston biologian opiskelijoiden kaupunkitarhaukseen.

Vastaathan talvitappiokyselyyn netissä

COLOSS-talvitappiokysely 2025–2026 on avoinna. Pääset vastaamaan kyselyyn SML:n nettisivuilla olevan linkin kautta. Jokainen vastaus on arvokas!

Kaikille mehiläishoitajille avoin COLOSS-talvitappiokysely kaudelle 2025–2026 on nyt avoinna. Kyselyyn toivotaan vastauksia kaikilta tarhaajilta riippumatta pesämäärästä tai siitä, miten yhteiskunnat ovat talvesta selvinneet. Vain laajalla vastaajajoukolla voidaan muodostaa luotettava kokonaiskuva talvitappioiden määrästä ja niiden taustalla vaikuttavista syistä.

Kyselyssä kartoitetaan mehiläisyhteiskuntien määrää ennen talveutusta sekä edellisen kevään ja nykyhetken pesätilannetta. Eriyksen tärkeää on tieto kuolleista ja heikentyneistä pesistä. Kun muistiinpanot ovat kunnossa ja käsillä, kyselyyn vastaaminen käy nopeasti. Huomioithan kyselyn aikakatkaisun 60 minuutin kuluttua sen avaamisesta. Kysely tulisi siis täyttää samoin tein loppuun asti ja painaa lopuksi Lähetä-painiketta, jotta vastaus rekisteröityy.

Vastaa, kun pesät on tutkittu

Kysely suositellaan täytettäväksi vasta sen jälkeen, kun kaikkien yhteiskuntien sikiöintitilanne on tarkastettu. Näin vastaukset heijastavat todellista tilannetta mahdollisimman tarkasti. Kyselyn viimeinen vastauspäivä on 30.6.2026. Pakolliset kysymykset on merkitty punaisella tähdellä*. Merkitsemättömät kysymykset ovat vapaaehtoisia ja vähemmän tärkeitä.

Yksittäisten tarhaajien tietoja ei luovuteta eteenpäin. Yhteystietojen jättäminen on vapaaehtoista, ja mahdollisiin jatkoyhteydenottoihin kysytään lupa erikseen. Tänä vuonna kaikkien kyselyn loppuun asti täyttäneiden ja yhteystietonsa jättäneiden kesken arvotaan S-ryhmän lahjakortti. Talvitappiokyselyn koonti ja arvonnin voittaja julkaistaan Mehiläinen-lehden numerossa 4/2026.

Osa kansainvälistä tutkimusyhteistyötä

Pohjois-Amerikassa on viime vuosina raportoitu paikoin jopa 60 prosentin talvitappioita ja Pohjoismaissa ja Baltiassakin tappiot ovat olleet pahimmillaan 20–25 prosenttia. Suomen luvut ovat olleet selkeästi näitä pienemmät, joten tutkijat ovat aiheellisesti kiinnostuneita Suomen tilanteesta. Pesämenetykset ovat harvoin yhden tekijän seurauksena. Taustalla vaikuttavat muun

muassa varroantorjunta, hoitokäytännöt, ympäristötekijät, paikallinen mehiläiskanta ja paikalliset olosuhteet.

Vuonna 2008 perustettu COLOSS-verkosto (Prevention of Honey Bee Colony Losses) kerää tietoa talvitappioista yhteisellä menetelmällä eri maissa. Näin tulokset ovat vertailukelpoisia ja niiden avulla voidaan tunnistaa tappioihin liittyviä riskitekijöitä ja kehittää parempia hoitokäytäntöjä. Mitä enemmän vastauksia kyselyyn saadaan, sitä luotettavammin voidaan vertailla esimerkiksi eri varroantorjuntamenetelmien, hoitotapojen ja tarhausalueiden vaikutuksia talvitappioihin.

Osallistu ja vaikuta!

COLOSS-talvitappiokysely on tärkeä työkalu sekä tutkimuksen että käytännön mehiläishoidon kehittämisen kannalta. Jokainen vastaus – myös silloin, kun talvi on sujunut ongelmitta – on arvokas osa kokonaisuutta.

Linkki kyselyyn on SML:n nettisivuilla, osoitteessa <https://www.sml.fi/net/mehilaistarhaus/coloss-talvitappiokysely>. Kyselylinkki julkaistaan myös tarhaajatiedotteissa. Kiitos kaikille vastaajille ja onnea arvontaan! ●

TEKSTI JA KUVAT PERTTI HARMAALA

Kuvassa on tyypillinen punkin aiheuttamaan virustautiin kuollut yhteiskunta. Pesä on lähes tyhjä mehiläisistä. Viimeiset yksilöt ovat sinnitelleet hengissä, kunnes tavoitettavissa oleva ruoka on loppunut. Yleensä mehiläisten keskeltä löytyy myös kuningatar, ja keskemällä kehää voi olla myös jonkin verran peittosikiöitä.